

Grundforbedringer, udførte i Jyllands Besteregn af Gaardeier Jens Jacobsen i Nærup.

(Efter nedenstaaende attesterede Indberetning til det Kongl.
Landhuusholdnings-Selskab.)

Med den Overbeviisning at det kongelige Landhuusholdnings-selskab ikke overseer nogensombest sandfærdig Indberetning over de Fremskridt en driftig Landmand har gjort paa sin landoekonomiske Bane, — tør jeg her fremkomme med en simpel Skildring af det, som jeg, uden at kaldes ubesteden, turde antage idetmindste at ligge temmelig nær de Bedrifter, for hvilke det høie Selskab forhen har uddeelt og vist endnu uddeler opmuntrende Paaskjønnelsesbeviser.

Aar 1821 kom min Fader ved Kjøb i Besiddelse af en lille Bondegaard i Nærup By med et Tilliggende af 24 Td. Land Agerland, 5 Td. Land Eng og 26 Td. Land Heide, som kostede 1000 Rbd. r. S., hvorpaa den Gang holdtes 5 sultforede Kreaturer og 2 daarlige Arbeidsheste, — af hvis Kjøbesum hans pecuniære Evne ikke tillod at udbetale uden neppe Halvparten. Jorderne og Bygningerne vare i en sørgelig Forfatning og trængte til større Grundforbedringer end Noget, der kjendte Forholdene, troede, at han, som aldeles uformuende, formaede at gjennemføre uden som et gl. Mundheld siger: „at lade Koen dø medens Græsset groede“; dog uden nogen synderlig Hjælp lagde han Haand paa Værket, fik den sure og forvildede

Agerjord, der kun bar lidt Korn paa Ryggen af Agrene, og istedetfor gode Græsarter nogle som egne sig for Jorder i en sliq Tilstand, lagt tør ved efterhaanden at grave c. 2,300 Favne smaa Grøfter mellem og tværs over Agrene og 900 Favne Afledningsgrøfter, der ogsaa for en Deel hidrog til Engens Tørring. Den gode Jord, som næsten altsammen var ploidet op til Agrenes Midte, blev successtiv mere fordeelt over det Hele, ligesom ogsaa Marken blev inddeelt i smaa ligestore Indtægter, der efterat være brakkede og paaførte omtrent 140 Pæs Mergel pr. Td. Land, som for Størstedelen maatte kjøres c. $\frac{1}{4}$ Miil, samt 25 Pæs Gjødning pr. Td. Land, bleve behandlede med et efter Forholdene afpasset Sædsfiste. Engen i Nærheden af Gaarden blev indgrøvet og siden en Deel deraf vandet af en tilgrændsende Aae ved Hjælp af en Pumpemølle; det Dvrige blev taget under Ploven, efter som Siv og Luer i mange Aar aldeles havde qvalt Græsvegetationen.

Hedearealet havde han under Forbedringen af Mark og Eng ikke ladet ligge ubenyttet, men hvert Aar ploidet og merglet et i Forhold til hans Drivtskraft betydeligt Stykke, og efter faa Aars Forløb havde han ved sin i Sandhed utrættelige Stræbsomhed hele Stykket, som før paa enkelte Steder var et Morads og paa andre bestod af Vandhuller og store Knolde udgrøvet, udjevnet og bragt under Dyrkning. Mergel, som fandtes i Nærheden, paaførte han i tilbørlig Mængde (c. 140 Pæs pr. Td. Land), og den Gjødning, som ved det omhyggeligste Sammenhold og Iblandten

af Alt hvad der kunde tjene som saadant, blev fra Gaarden, hvortil allerede den Gang avledes noget Kloverhø, mere Enghø og Straafoder end før, transporteret til den opdyrkede Lod, der ligger c. $\frac{1}{4}$ Miil fra Gaarden, og Mangelen paa Gjødning, som især i Førstningen fandt Sted, blev afhjulpet ved Anlæg af smaa Compostbønger og ved Nedpløining af grønne Bexter. I Hedeparcellen blev hvert Aar kastet idetmindste saamange Grøfter som gjordes nødvendige for at bortføre Vandet fra det Ploiede ligesom der fremdeles blev draget Omsorg for Vandafledning for det endnu ucultiverede Hedeland. Saaledes befindes nu omkring og inden Loddens Grændser foruden mange smaa Grøfter 2,380 Favne 3 Al. brede Grøfter. — Alt efterhjem Avlen forsøgedes blev det meer og meer besværligt for min Fader at faae Kornet og Kloveren fjort den lange Vej hjem til Gaarden, som heller ikke, uagtet Bygningerne vare udvidede, kunde rumme hvad Eiendommene nu bragte. For at afhjælpe den store Ulempe, som dermed var forbunden, lod han bygge et Huus paa Parcellen, hvori der var indrettet Stald, Lade og et Kammer for et Menneſte, som det første Aar passede 12 store Stude, der rigelig kunde ernæres af Avlen til Stedet; dog fandt min Fader for godt at ombytte noget Straafoder med Hø hjemme fra Gaarden, som nu nok kunde undværes. Senere havde han paa Stedet et lille Meieri, bestaaende af 10 Køer, som een Pige i Et og Alt passede. Samtidig hermed fodredes om Vinteren hjemme paa Gaarden 4 Heste, 10 Køer og 18 store Stude, hvortil imidlertid aarlig maatte

kjøbes noget Hø. Jordernes tiltagende Kraft har gjort Hvede og Rapsavl mulig og den lykkes ham vel. Bygningerne (65 Fag) bleve opførte med Grundmuur og af nyt Lømmer. En temmelig stor Have anlagde han, hvori nu findes flere Tusinde Træer, hvoriblandt en Deel Frugttræer; paa Grund af dens lave Beliggenhed er den gjennemskåret af nogle Fashingrøfter.

Efter saaledes at have den lille Gaards Eendomme i en Driwt og Orden, der saa nær Vesterhavet (c. 1 Miil) vel neppe fandtes Mage til, afhændede han Hede-parcellen til en temmelig høi Priis efter i Forveien at have kjøbt 28 Td. Land Hedejord, hvilken han troede i kort Tid at kunne bringe til samme Grad af Cultur som den solgte, da Jorden var af en noget bedre Bonitet, hvortil endnu kom den meget forhøiede Driwtscapital. — 2,000 Pæs Mergel lod han snarest muligt opkaste af 3 øvede Mergelkastere, som han maatte have flere Miil borte fra, da Ingen i Omegnen hverken kjendte synderligt til dette Arbeide eller turde paatage sig det da Jorden var noget vansffeligere at arbeide i end paa de Steder hvor han før havde kastet, og kjøre det af Graven var ikke at tænke paa, hvorfor han først maatte hente saadanne Folk langt borte, og siden give dem den temmelig høie Betaling af over 5 Rbf. for hver Cubikalen Mergel at kaste paa Brinken. Jorden til at kaste Mergel paa maatte han desuden kjøbe. 2 Plove arbeidede imidlertid paa at faae en Deel af Heden pløiet, ligesom ogsaa en Mand var beffjæstiget med Grøstefastning for at faae den sure Hedejord lagt tør, hvortil behøvedes mange

Grøfter, da Stykket var noget ujevnt og temmelig vandrigt. For at tilveiebringe tilstrækkelig Gjødning ansøgte han om Bevilling til at maatte anlægge et Brændeviinsbrænderi, hvilket blev ham bevilget. Efter saaledes at have faaet Storstedelen af Heden pløiet, Mergelen udført, circa 1,500 Favne Grøvt kastet og min Fader var kommen saavidt at man saae hvor godt de 3 Aars Afgrøder han hidtil havde høstet vare lykkedes, fandt han ogsaa til denne Parcel, hvorpaa foreløbig var bygget 14 Fag Huus, en Liebhaber, til hvem han solgte samme tilligemed Indretningen til Brændeviinsbrænderi, idet han saae sin Beføstning og Umage saarigelig lønnet, at han, eftersom han nok haabede igjen at faae nogle raae Jorder tilkjøbs, ikke tog i Betænkning at overlade bemeldte opdyrkede Lod. — Kort efter kjøbte han en Gaard i Algod Sogn, 3 Miil fra Rærup, med et Tilliggende af c. 125 Td. Land, hvoraf kun yderst lidt var opdyrket, som kostede 4,100 Rbd. r. S.; dertil var Bevilling paa at opføre en Vindmølle til Kornmaling, hvis Opførelse kostede ham 5000 Rbd. Opdyrkningen af de Gaarden underliggende Mose- og Hedejorder skeete under min Faders Ledelse af hans 2 vorne Sønner og ved Hjælp af et Brændeviinsbrænderi, som kostede ham c. 3,000 Rbd. Nu er det bragt saa vidt at der kan græsses og fodres 7 Heste, 20 Stude, 24 Køer og holdes c. 50 Sviin, hvor Besætningen da min Fader modtog Gaarden kun var 2 Heste og 6 Køer. En Mærkelighed er det næsten, at hvor Mølledammen til den gamle Vandmølle før var findes nu en temmelig stor og frodig Have. —

Senere har han kjøbt Lyhne Krogaard i Lyhne Sogn, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Rørup, for 8000 Rbd., som har et Areal af c. 250 Td. Land, hvoraf c. de 170 Td. Land ere Mose- og Hebesjorder, der egne sig fortrinlig til Dyrkning, paa hvilken jeg, efter de Grundsætninger, der blev mig givet ved Institutet paa Haraldslund pr. Aarhus (som jeg i 2 Aar frekventerede) samt ogsaa under min Faders Veiledning, arbejder. Ansøgning om Brændeviinsbrænderi er indgivet og Bevilling derpaa forventes.

Af Foransførte haaber jeg det kongelige Landhuusholdningselskab vil kunne danne sig et Begreb om hvad min Fader har virket for raade Jorders Dyrkning, og derefter dømme, om han er værdig til at bæres med et af Selskabets Agtelsestegn. Vel føler min Fader sin Flid lønnet ved hans Foretagenders heldige Udfald og ved den Overbeviisning at han har gavnet Mange ved sit Exempel, men en endnu yderligere Opmuntring vilde det være for ham, saavel som for dem, der have taget hans Exempel til Mønster, om ham maatte blive forundt et af det kongelige Landhuusholdningselskabs Agtelsestegn for udviist Landbofsid.

Lyhne Krogaard d. 18 December 1850.

Underdanigst
N. Jacobsen.

Supplikanten, der er mig bekendt, som en særdeles kyndig og dygtig Landmand, er en Mand, som besidder almindelig Agtelse, og om hans Sanddrubed nærer jeg ikke den mindste Tvivl. Hvad hans gamle Faders Virksomhed som Landmand angaaer, da er det en Selvfølge, at jeg ikke kan være i Besiddelse af den Detaille-Rundskab herom, som hans egen Søn. Men det veed jeg, at Faderen er en Mand, som i Tænksomhed og landoekonomisk Indsigt og Dannelse har hævet sig meget høit over sine Ligemænd, og at han har anvendt sine Indsigter med en Flid og Udholdenhed, som har vaakt almindelig Opmærksomhed ved det Held, hvormed han har arbeidet, og ved de her i Eggen virkelig uhorste glimrende Resultater, han har opnaaet. Det veed jeg, at han har viist Eggen, at Anvendelse af Brak og Mergel her kan udrette de samme Underværker, som i andre Landets Egne, samt at Ingen her i Eggen har i den Grad som han udmærket sig ved raae Hedejorders Opdyrkelse. Det veed jeg, at vilde jeg fryde Diet ved at skue en riig, kraftig Afgrøde af Sæd og Kløver, saaledes som det sees i Landets bedre Egne, saa maatte jeg besøge Jens Jacobsen i Rærup. Jeg tvivler derfor ingenlunde om, at han i fortrinlig Grad fortjener at hædres med det høie Landhuusholdningselskabs særdeles Opmærksomhed.

Kvong Præstegaard d. 24de December 1850.

S. Wiborg,

Sognepræst for Kvong og Eghne Menigheder.

Vi Undertegnede tage i ingensomhelst Henseende i Betænkning paa det allerbedste at anbefale Supplis-
kantens Andragende for hans Fader at erholde et af
det høie Selskabs Agtelsestegn, men vi maae endvidere
tilføie, at vi meget godt have kjendt Jens Jacobsen,
baade før og fra den Tid af da han begyndte sin Virk-
sommelighed som Landmand og tillige været Dienvidner til
alle hans landoekonomiske Foretagender og seet de ud-
mærkede Frugter deraf som Ingen her i Egnen har
kunnet fremvise Mage til; selv have vi desuden været
af dem, som hans Søn anfører, der have fulgt hans
Exempel og af denne Grund saameget bestomere været
opmærksomme paa hans, om man saa maatte sige, ge-
niefulde og store Foretagender, endog i den Tid da
man skulde synes hans ringe Kaar ikke tillod ham slikt.

Med det glade Haab, at det høie kongelige Lands-
huusholdnings-Selskab vil bæere Jens Jacobsen med et
ret ærefuldt Agtelsestegn, attestere vi herved med For-
nøielse, at hvad hans Søn Niels Jacobsen har anført
i sit Andragende i Gæt og Alt er aldeles overeensstem-
mende med Sandhed. Jens Jacobsen har, saavidt vi
vide, af Ingen og paa ingensomhelst Maade erholdt
nogen Hjælp eller Paastjønnelse for sin Landboslid.

Lyhne d. 25de December 1850.

Jens Pedersen. T. C. Nielsen. Thomas Madsen.
Sognefoged og Gaardeier.
Sogneforstander.

Gaardeier Jens Jacobsen tilkjendtes Landh. Selsks.
3die Sølvbæger for den af ham saaledes udviste sær-
deles Landboslid.